

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I VÄSTMANLANDS LÄN

Områdesnummer: NRO 19032

Områdesnamn: Kungs-Barkaröområdet

Kommun: Kungsör (1960), Köping (1983)

Kartblad: 10G NV

Area: 3020 ha varav 25 ha vatten

Naturgeografisk region: 24 Svealands sprickdalsterräng med lerslättdalar och sjöbäcken

Landskapsform: Slätt med lägre relativ höjd än 20 m.

Riksvärde

Odlingslandskap - naturbetesmark, strandäng - flora, fauna

Ädellövskog - flora, fauna

Ås

Värdeomdöme: Representativt odlingslandskap i slättbygd med flera representativa naturbetesmarker och med art- och individrika växtsamhällen. Våtmarksdelen utgörs av värdefull sjöstrand i form av strandäng. Mycket rik flora och fauna knuten till naturbetesmarker, strandängar och ädellövskog. Framträdande och välbevarat åsparti mellan odlingslandskapet och Mälaren.

Huvudkriterier:

A. Område med framstående exempel på landskapstyper eller naturtyper som särskilt väl visar landskapets utveckling samt processer och naturlig utveckling i olika ekologiska system.

C. Område med sällsynta naturtyper, hotade eller sårbara biotoper och arter.

D. Område med mycket rik flora/fauna.

Stödkriterier: 1 (storlek), 2 (mångformighet), 4 (kontinuitet), 5 (representativitet), 6 (raretet), 9 (funktion)

Förutsättningar för bevarande: Fortsatt jordbruk med åkerbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement. Restaurering av igenvuxna ängar och naturbetesmarker. Områdets värden kan påverkas negativt av: Minskad eller upphörd jordbruks-/betesdrift skogsplantering på jordbruksmark, energiskogsodling, spridning av gifter eller

Av riksintresse enligt Naturvårdsverkets beslut 2000-02-09. Skäret och Reutersbergshagarna ingår.

gödselmedel, bebyggelse, nydikningar, täkt, luftledningar, vägdragningar. Bevarandet av våtmarkernas värde kräver att områdets hydrologi skyddas mot dränering, vattenreglering och dämning. Ingen täktverksamhet på åsen.

Säkerställande och internationell status: I objektet ingår fem naturreservat (Mörkrets backe, Slottsholmen, Sandskogsbacken, Skäret och Reutersbergs hästhage) Samtliga utgör Natura 2000-områden. Barkarövikens är fågelskyddsområde. Ingår i länsstyrelsens program för bevarande av natur- och kulturmiljövärden i odlingslandskapet (objekt nummer 60-11) och i nationell bevarandeplan för odlingslandskapet (objekt nummer U6001, 60-4, 60-11).

Områdets huvuddrag: Området är ett flackt och låglänt jordbrukslandskap med ekhagar och lövlundar. Stora delar av området ligger under nivån 5 möh. Jägaråsen utgör i detta flacka slättlandskap en markant höjdrygg mot Mälaren. Högsta delarna av åsen höjer sig drygt 35 m ö h. Från dessa partier, som är de högst belägna inom inventeringsområdet, erhålls god utsikt över omgivande landskap, där betydande hagmarksrestaureringar under senare år genomförts i Kungsörs kommun regi.

Representativt odlingslandskap i slättbygd med åkerholmar och representativa naturbetesmarker kring Jordmarken och Älghagen. Naturbetesmarkerna utgörs av öppen hagmark, ekhage, blandlövhage och annan träd och buskbärande hagmark. Vanliga vegetationstyper är rödvenäng, fårsvingeltorräng, hållmarkstorräng, örtrik friskäng, högstarräng, skogsnävaäng, öppet kärr och högörtäng. Delvis art- och individrika växtsamhällen med arter som korskovall, ormrot, rödkämpar, kattfot, pillerstarr, svinrot, klasefibbla, kärrspira och stallört.

I Kungs-Barkaröområdet finns botaniska intressen framförallt i ekhagarna och lövlundarna. Ca 1 800 ekar är fridlysta som naturminne. Det gynnsamma klimatet har bidragit till att vegetationstyperna på många lokaler hyser en rik flora. Misteln har i Kungs-Barkarö sina västligaste utposter i Mälaren.

I lövskogarna dominerar ek på många håll. Rikedomen på andra ädellövträd framför allt alm, lönn, ask och lind är anmärkningsvärd. På några ställen finns hassellundar. Trots den för vegetationen ogynnsamma urberggrunden finns i några lövskogar utpräglad lundvegetation. Bland örterna kan nämnas trolldruva, vårärt, vippärt, storrams, rödblåra, lundstjärnblomma, hässleklocka, nässelklocka och stinksyska. Vårfloran är rik med bl a liljekonvalj och blåsippa. Den bäst utvecklade lundvegetationen finns i naturreservaten Mörkrets backe och Sandskogsbacken. Lundvårlöken finns i Mörkrets backe. I Sandskogsbackens lund växer vätterosen som parasit på hassel. Ett annat anmärkningsvärt fynd är lundviolen.

Sammanhängande barrskogsområden med gran och tall finns främst i områdets västra, centrala och östra del. Lärk förekommer i mindre bestånd. Barrskogarna är flerstädes gräs- och mossrika. Floran kan lokalt vara anmärkningsvärt rik. Avverkningar har hittills skett i mycket begränsad omfattning. På Jägaråsen finns i det olikåldriga barrbeståndet bl a 140-årig tall. Lövinslaget är stort på några områden.

Mindre sankmarker finns här och var i skogsområdena. Ett sammanhängande strandäng omger Barkarövikens. Flytbladsvegetation täcker en inte obetydlig del av viken.

Barkarövikens med sina vidsträckta vassbälten är en värdefull fågellokal främst som sträcklokal för änder. Vår och höst ligger hundratals storskrakar i Barkarövikens samt utan-

för Jägaråsen. Även som häcknings- och födosökslokal har viken ett betydande värde med t ex rördrom, brun kärrhök, lärkfalk, fiskgjuse, rörhöna och en betydande skrattnåskoloni. Kungsfiskaren har sitt tillhåll vid Hedströmmen.

Lövlundarna och ekhagarna med förekomst av åldriga, ihåliga ekar gynnar i hög grad fågellivet. Insektsfaunan och kryptogamfloran knuten till de åldriga träden är dokumenterat rik och hyser ett flertal rödlistade arter.

Jägaråsen är en välbevarad och i landskapet framträdande del av Köpingsåsen som följer Mälarstranden från Kungsör och norrut mot Köping. Här finns bl a intressanta torrängspartier och rika strandlövskogar.

Anmärkningar: NVP 60:6-8,13-16,18-20. VMI ID:10G8C01, 11G8D02, 11G8C02, 11G7C02

Litteratur:

Domänverket 1972: Landskapsvårdsplan för Jägaråsen.

Eriksson, C G 1970: Sandskogsbacken, Mörkrets backe. Stencil, länsstyrelsen.

Hamrin, A & Wallden, B 1958: Kring Arboga och Kungsör. Natur i Västmanland

Kumlin, B 1973: Fågelsjöar i västmanlands län. Stencil, länsstyrelsen

Lundin, E 1971: Inventering av fridlysta ekar inom delar av det s.k. södra Köpingskomplexet och Kungsörs norra. Manuskript, länsstyrelsen.

Länsstyrelsen i Västmanlands län, 1992: Ängs- och hagmarker – Kungsörs kommun. Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen i Västmanlands län, 1993: Program för bevarande av odlingslandskapets natur- och kulturmiljövärden. Länsstyrelsen 1993:2. Västerås

Länsstyrelsen i Västmanlands län, 1966: Beslut om bildande av Skärets naturreservat

Länsstyrelsen i Västmanlands län, 1966: Beslut om bildande av naturreservatet Reutersbergs hästhage

Länsstyrelsen i Västmanlands län, 1997: Beslut om bildande av naturreservatet Mörkrets Backe

Länsstyrelsen i Västmanlands län, 1997: Beslut om bildande av Sandskogsbackens naturreservat

Länsstyrelsen i Västmanlands län, 1997: Beslut om bildande av Slottsholmens naturreservat

Länsstyrelsen i Västmanlands län: Våtmarksinventering i Västmanlands län. Manus.

Naturvårdsverket 1994: Myrskyddsplan för Sverige.

Naturvårdsverket, 1996: Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet. Stockholm.

Skoglund, T 1986: Vegetation och fåglar i Barkarövik.

Wessberg, C 1975: Kungs-Barkaröområdet, allmän naturinventering. Länsstyrelsen inf 1975:5

NRO 19032 KUNGS-BARKARÖMRÅDET

Skala 1:50 000

— förslag till gräns för
riksintresse

naturreservat

